

UNIVERSITATEA DE STAT DE EDUCAȚIE FIZICĂ ȘI SPORT

Cu titlul de manuscris

C.Z.U.: 373.3:796.2

DIMA Loredana-Eugenia

**SOCIALIZAREA COPIILOR DIN CICLUL PRIMAR PRIN ACTIVITĂȚI
EXTRAȘCOLARE SPORTIVE**

Specialitatea: 533.04 – Educație fizică, sport, kinetoterapie și recreație

Rezumat al tezei de doctor în științe pedagogice

Chișinău, 2019

Teza a fost elaborată în Catedra Managementul Culturii Fizice a Universității de Stat de Educație Fizică și Sport, Republica Moldova

Conducător științific:

Budevici-Puiu Anatolie, doctor în istorie, profesor universitar

Consultant științific:

Dorgan Viorel, doctor habilitat în științe pedagogice, profesor universitar

Referenți oficiali:

1. **Moisescu Petronel Cristian**, doctor în științe ale motricității, profesor universitar, Universitatea „Dunărea de Jos”, Galați, România;
2. **Goncearuc Svetlana**, doctor în științe pedagogice, profesor universitar, USEFS, Chișinău.

Membrii Consiliului Științific Specializat:

1. **Manolachi Veaceslav**, doctor habilitat în științe pedagogice, profesor universitar, USEFS, Chișinău – președinte.
2. **Braniște Gheorghe**, doctor în științe pedagogice, conferențiar universitar, USEFS, Chișinău – secretar științific.
3. **Potop Vladimir**, doctor habilitat în educație fizică și sport, profesor universitar, Universitatea Ecologică din București, România – membru;
4. **Rîșneac Boris**, doctor în științe pedagogice, profesor universitar, USEFS, Chișinău, - membru;
5. **Calugher Viorica**, doctor în științe pedagogice, conferențiar universitar, USEFS, Chișinău - membru;
6. **Buftea Victor**, doctor habilitat în științe pedagogice, conferențiar universitar, USEFS, Chișinău – membru.

Susținerea va avea loc la 03.05.2019, ora 14.30, în ședința Consiliului Științific Specializat D 533.04-50 din cadrul Universității de Stat de Educație Fizică și Sport a RM.

Adresa: or. Chișinău, str. Andrei Doga 22.

Teza de doctor, lucrările științifice în baza cărora se susține teza și rezumatul pot fi consultate la Biblioteca Universității de Stat de Educație Fizică și Sport.

Autoreferatul a fost expediat la _____ 2019.

Secretar științific al
Consiliului Științific Specializat,
doctor în șt. ped., conf. univ.

Braniște Gheorghe

Conducător științific,
doctor în istorie, prof. univ.

Budevici-Puiu Anatolie

Consultant științific,
doctor habilitat în șt.ped., prof. univ.

Dorgan Viorel

Autor

Dima Loredana-Eugenia

Cuprins

Repere conceptuale ale cercetării	4
Problemele teoretico-metodice ale psihosocializării copiilor din ciclul primar prin activități extrașcolare (conținutul de bază al capitolului 1)	11
Structura și conținutul metodologic al psihosocializării copiilor din ciclul primar prin activități extrașcolare sportive (conținutul de bază al capitolului 2)	15
Argumentarea experimentală a jocurilor de mișcare algoritmizate prin activități extrașcolare la mare (conținutul de bază al capitolului 3)	19
Concluzii generale și recomandări	25
Bibliografie	28
Adnotare (în română, rusă și engleză)	30
Foia privind datele de tipar	33

REPERE CONCEPTUALE ALE CERCETĂRII

Actualitatea și importanța problemei abordate

Socializarea reprezintă un proces, care prevede multiple interacțiuni între elev, în calitate de socializat și societate, în calitate de socializator. Aceasta nu obligă elevii la o asimilare mecanică a normelor ori valorilor, dar îi determină la o readaptare continuă în funcție de condițiile specifice de diferențiere socială. Astfel, elevul este pregătit ca ființă socială, cooperantă și participantă, iar interesul pentru interacțiunea cu alți elevi determină ca socializarea să apară ca o acțiune perenă ce poate fi practică permanent.

Grupurile școlare au rol formator pentru copii și alcătuiesc (pentru preșcolari și școlari) colective de 20-30 de copii de aceeași vârstă și un educator / învățător. Studiile de specialitate au evidențiat faptul că formarea personalității indivizilor este decisiv condiționată de apartenența lor la anumite grupuri mici (familia, grupul școlar, grupul de prieteni, grupul de muncă, grupul sportiv etc.). De exemplu, în cazul activității sportive, grupul mic are o importanță deosebită constituind, în viziunea lui M. Epuran [15, p. 25] “realitatea psihosocială de bază”.

Socializarea nu constituie o repetiție simplă socială, ea nu se reduce la schimbarea socială, legată de inovare, ori interpretarea personală a realităților sociale, dar prevede interacțiuni între subiectul socializator și socializat, cu schimbări manageriale în ambele planuri.

În lume dispunem de diferite teorii cu privire la socializare, unii dintre autori o abordează ca demers genetic, iar alții o privesc ca și raport dintre cultură și formarea personalității; identificăm și opinia unor autori ce critică “hipersocializarea” în comunitate și societate sau urmăresc construcția sinelui în relație cu celălalt [19, p. 163].

P. Berger și Th. Luckman [2] demonstrează că omul reprezintă o producție socială, societatea însă nu este altceva decât o producție a oamenilor socializați primar și secundar. Prin definiție „socializarea reprezintă procesul psihosocial prin care copilul neajutorat devine treptat o persoană conștientă de sine, inteligentă, integrată în tipul de cultură în care s-a născut”. De fapt se urmărește un proces care are loc nu numai în copilărie, dar și pe parcursul vieții. Acesta prevede transmiterea și asimilarea valorilor, atitudinilor, concepțiilor, sau modelelor de comportament ale unui grup sau comunități sociale, privind formarea, adaptarea și integrarea socială a unei persoane. Atunci socializarea se axează pe învățarea socială, care reprezintă mecanismul fundamental de realizare a acestora, iar ca finalitate apare integrarea indivizilor în viața socială.

Conform literaturii de specialitate există cercetări care reflectă adecvat impactul perioadei prenatale, a contactelor inițiale ale copilului cu mama, a primelor zile, săptămâni și luni din viață, de asemenea a primilor ani, precum și a școlarității mici, a școlarizării, a socializării profesionale și politico-confesionale tot astfel cum persistă sociologii care abordează “excluderea”, “autoexcluderea”, “identitatea blocată” ș.a. [1, 5, 9, 10, 21, 27, 28, 29].

În această ordine de idei, educația apare ca și un fenomen social ce poate fi identificat, analizat, explicat, din diferite puncte de vedere, în contexte economice și politice diferențiate, dar și în situații diferite. Sociologia identifică ceea ce este comun situațiilor, contextelor diferite, dar și ceea ce reprezintă specificul unei situații sau unui anumit context. Altfel spus, sociologia încearcă să producă un stoc, o marjă de cunoștințe și experiențe necesară educatorilor și educaților, iar aceștia, să opteze pentru o direcție, o acțiune sau alta, evitând capcanele și iluziile, falsele certitudini, propunerile oferite de-a gata, în calitate de rețete. În cadrul unei societăți putem forma oameni liberi și responsabili dar capabili să-și asume funcțiile și obiectivele de îndeplinit pe măsură ce lumea se complică, în acest context sociologia apare pentru a diseca politicile, mizele și practicile care transformă omul în actor capabil de schimbare, decizie și acțiune constructiv - creativă.

Ideologia funcționalistă apare pentru a legitima construcția diferitelor instituții statale moderne dar nu în ultimul rând cea școlară, iar cel care a formulat concepția liberală a “funcțiilor școlii” a fost John Dewey [11].

Cercetarea noastră oferă o imagine comprehensivă și exhaustivă asupra procesului socializării, în general, și asupra specificului acestui proces în cadrul școlii, întrucât ea asigură o cultură comună, familiarizează oamenii cu un teritoriu încărcat de valoare simbolică pentru ei, insistă asupra istoriei comune și a memoriei colective. Apartenența națională este și produsul culturii naționale însușite și certificate de către școală. O dată cu transformările realității națiunii se manifestă și tendința de schimbare a accepției integrării sociale. Se face distincție între integrarea locală și cea societală, sistemică.

Prin diversitatea ocaziilor de socializare prezente în clasa de elevi, școala constituie unul dintre agenții de socializare cei mai semnificativi. Dar aceste resurse sunt utilizate și valorificate incomplete și unilateral, cu predilecție în direcția integrării și conformării elevilor la sistemul normativ al culturii școlii.

Cele menționate anterior conduc la schimbarea rolului școlii privind integrarea (după cum se manifestă tendința de „mondializare”, „crepusculul națiunilor”, sau tendința ca națiunile să supraviețuiască în noul context, dar modificându-și „proiectul național” [18, p. 297].

Apartenența la unul sau mai multe grupuri sociale este direct proporțională cu identitatea elevului, ori de importanțele subsidiate acestor apartenențe. În acest caz elevul se poate mândri că este membru al unei anumite familii, al unui anumit grup etnic, va încerca să adere, să se raporteze la alte grupuri, în mod deosebit în cazul când acestea apar cu scopul de a-și întări părțile pozitive ale identității sale sociale și individuale.

De aceea, socializarea se manifestă ca o simplă repetiție socială, ea nu problematizează schimbarea socială, inovarea, interpretarea personală a realității obiective. În prezent există tendința

de diminuare a funcției socializatoare a familiei și redistribuirea ei altor instituții cu rol formativ specializat – școala, mass-media etc., fenomen ce are o serie de efecte deosebit de importante precum: trecerea de la tipul afectiv de educație la tipul instrumental; reducerea comportamentului ”reproductiv” al tinerilor în raport cu cel al părinților și diminuarea rolului afectivității; slăbirea coeziunii familiale ca urmare a solicitărilor fizice și nervoase ale serviciului, absența îndelungată a părinților de acasă ca urmare a programului profesional.

Deci, putem menționa despre o imensă varietate individuală pe o axă continuă ce se deplasează de la conformismul absolut la devianță, astfel putem demonstra dinamismul social și schimbarea socială.

Activitățile extrașcolare, dispun de cel mai larg caracter interdisciplinar, acestea oferă modalități eficiente de formare a caracterului copiilor încă din clasele primare, deoarece sunt factorii educativi cei mai apreciați și mai accesibili sufletelor acestora. Activitățile complementare concretizate în excursii și drumeții, vizite, vizionări de filme sau spectacole imprimă copilului un anumit comportament, o ținută adecvată situației, declanșează anumite sentimente. Contribuția importantă privind dezvoltarea personalității copilului o au activitățile extrașcolare ce implică copilul prin personalitatea sa dar nu prin rezultatul realizat de acesta.

Activităților extracurriculare prin programul lor, stabilit ca o unitate în ethosul și cultura organizațională a școlii, vizează acțiuni care să îi ajute pe elevi să își însușească ideile de corectitudine și respect, să cunoască și să respecte valorile culturale și etnice ale comunității, să trăiască experiențe de viață competitive.

Participând la concursuri de cultură și civilizație europeană, concursuri de limbi străine, festivaluri naționale de teatru în limbile de circulație internațională, proiecte interdisciplinare, serbări și carnavale de Ziua Îndrăgostiților, Halloween, Crăciun, Paște, concursuri și momente artistice dedicate Săptămânii Francofoniei, Zilei Limbilor Străine sau Zilei Europei, competiții sportive, elevii se familiarizează cu limba, cultura, tradițiile și obiceiurile altor popoare, creându-se astfel punți de legătură între civilizații. Ei învață să fie toleranți și deschiși spre alte culturi și să respecte valorile culturale ale acestora.

În prezent cadrele didactice sunt extrem de preocupate atât de desfășurarea activităților școlare, cât și a celor extrașcolare, acestea ducând la dezvoltarea gândirii critice, la stimularea implicării elevilor în luarea deciziilor, și asumarea responsabilităților sociale, realizându-se o legătură între latura cognitivă și cea comportamentală [8, 9, 16, 25].

Astfel, activitățile extrașcolare dispun de un caracter interdisciplinar și oferă eficiente modalități de formare a caracterului copiilor începând de la clasele primare, deoarece constituie factorii educativi cei mai apreciați și accesibili dorințelor acestora.

În prezent, se manifestă un interes crescând pentru copii prin generalizarea învățământului și tendința adulților de a le organiza copiilor timpul liber, prin jocuri și sporturi organizate și, altfel zis, prin televiziune și mass-media. Jocul de mișcare are reguli prestabilite, care îi delimitează timpul și spațiul de desfășurare, numărul de participanți, gradul de competitivitate și de socializare între membrii colectivului/grupului care îl realizează.

Descrierea situației în domeniul de cercetare și identificarea problemelor de cercetare

Analizând literatura de specialitate, putem menționa că puțini autori autohtoni au abordat problematica cercetărilor cu privire la psihosocializarea copiilor din ciclul primar prin activități extrașcolare sportive, respectiv prin aplicarea jocurilor de mișcare în taberele la mare. Conform literaturii de specialitate, am remarcat că de fapt socializarea copiilor se derulează în direcții privind particularitățile biologice și psiho-fizice ale perioadelor de vârstă:

a) *socializarea din copilărie* este axată pe adăugarea capacității de comunicare și interacțiune, de asemenea a competențelor de exercitare a rolurilor de copil, școlar, prieten, conștiinței obligațiilor precum și responsabilităților cu privire la normativitatea vieții sociale;

b) *socializarea din cadrul adolescenței* reprezintă, rolul strategic privind pregătirea elevilor în vederea rolurilor viitoare de personalitate. G.H. Mead a utilizat pentru acest deziderat anticipativ din cadrul procesului de socializare, noțiunea de "preluare a rolului altuia", iar noi completăm cu modelul altuia, care în acest sens îl atribuim "culturii" tinerilor și raporturile între generații [19];

c) *socializarea în perioada de maturitate* este centrată, mai ales, pe experiențe familiale, ocupaționale și culturale acumulate în cadrul contextelor particulare de praxiologie vitală (economic sau și politic). Vis-a vis de socializarea copilului și adolescentului care dispune de un caracter generalizat, socializarea adultului, însă, dispune de un caracter specific, axat pe participarea acestuia la diferite activități sociale ce cuprind un conținut variabil.

În cadrul situațiilor de joc, copiii ating performanțe net superioare celor obținute în afara acestuia, comparativ cu condițiile efectuării unor sarcini din obligație. Acțiunile jocului formează pentru copil situații pe care el trebuie să le realizeze de sinestătător sau în colaborare cu colegii de echipă, cum ar fi: disciplină, supunerea consimțită față de regulile jocului, spiritul de echipă, spontaneitatea, iar grație acestor îmbinări subiectivismul și fantezia copilului ocupă locul percepțiilor de dimensiune, culoare, formă, greutate și se realizează prin joc mânuind diferite obiecte. Jocul deci, are funcție de socializare a copilului, ceea ce se explică prin tendința mereu accentuată a copiilor de a se acomoda la ceilalți, dar și de a asimila relațiile cu cei din jur la eul său. Această funcție este prezentă mai ales în jocul cu reguli, care înseamnă acceptarea normelor exterioare lui, dar care, odată asimilate, devin un bun câștigat de copil.

Activitățile extrașcolare și de timp liber au răsfângere directă asupra comportamentului școlar și familial, dar și asupra socializării copiilor.

În acest sens, este necesară o strânsă colaborare între școală, familie, instituțiile specializate pentru activitățile de timp liber, precum și deschiderea școlilor către asociații neguvernamentale și alte persoane specializate, care pot acționa din exterior, prin eforturi concertate.

Ținând cont de importanța petrecerii timpului liber de către copii într-un mod cât mai plăcut și eficient, oferindu-se o gamă cât mai largă de activități, care să răspundă nevoilor, dorințelor și așteptărilor acestora, s-a căutat un cadru nou și dinamic în care să se înscrie numeroși specialiști, animatori socio-educativi, reprezentanți ai societății civile, voluntari din cartiere, alți parteneri, constituiți în echipe pluridisciplinare de lucru, care prin disponibilitățile lor sufletești să contribuie la realizarea unor proiecte de timp liber cu caracter educativ.

Relațiile de colaborare, munca în echipă, permit copilului să se situeze mai bine în raport cu el însuși, cu ceilalți, cu lumea înconjurătoare, și îi sporesc dorința de a lucra împreună cu ceilalți pentru o reușită comună.

Putem afirma că socializarea cuprinde mai multe subspecii ce determină diferențierea de accepțiunea educației:

- Astfel, Max Weber face diferență între socializarea asociativă, și socializarea instituțională, prin impunerea puterii legitime a instituției [26];

- De asemenea, Berger și Luckmann afirmă că viața umană este divizată în două etape ale socializării: socializarea primară și socializarea secundară [2];

- Conform conținuturilor vehiculate și a rezultatelor exprimate în orientări și statute specifice, socializarea poate fi de gen (cum devenim, femei sau bărbați), profesională (statut de antrenor, statut de inginer, statut de profesor etc.), conjugală (statut de fiu/fică statut de bunic/bunică, statut de soție/ soț) etc.

În concordanță cu literatura sociologică [5, 6, 7, 10, 17] putem menționa că socializarea poate fi de ordin pozitiv sau negativ; prin poziționarea individului privind valorile și normele mediului de socializare, poate fi concordantă ori discordantă; socializarea anticipativă se manifestă, anterior dobândirii unui statut, prin contactul cu informații specifice; resocializarea, însă este axată pe schimbarea vechiului sistem de valori, atitudini și comportamente ale individului, cu unul nou.

În prezent școala românească este caracterizată într-o măsură oarecare de incompetență cu privire la realizarea unui proces de socializare adecvat realităților sociale, iar în locul unde apar astfel de cerințe acestea sunt dominate de valori și norme care încurajează conformismul, pasivismul elevilor, preluarea necritică, raportul conflictual între profesori și elevi, lipsa modelelor autentice. Reflecții de valoare cu privire la socializare au fost reflectate și de autoarea Stela Cemortan în lucrările „Modelul psihopedagogic de socializare a copiilor de vârstă timpurie” și “Abordări ale socializării copiilor de vârstă timpurie” unde a făcut o mențiune importantă cu referire la aceea că “mecanismele de socializare a copiilor sunt: imitarea; identificarea emoțională;

orientarea socială; reglementarea; experiența socială și culturală; creativitatea; monitorizarea; evaluarea; reglementarea prin reflex etc.”

Personalități marcante ca H. Wallon, L.Vâgotski, J. Piaget, A. Zaporojeț, M. Lisina etc., au abordat și cercetat anumite particularități ale socializării copilului. Astfel, L.S. Vâgotski evidențiază faptul că „socializarea este o permanentă confruntare a copilului cu mediul său social în care el învață limba, ajungând astfel la socializarea gândurilor și ideilor sale”, iar J. Piaget menționează rolul cunoașterii patrimoniului psiho-ereditar în evaluarea rezultatelor obținute și a celor urmarite în procesul de socializare cu precizarea că “procesul socializării nu se reduce la a fixa anumite amprente pe o tabula rasa” [22]. De asemenea, același autor considera jocul ca fiind “lumea posibilităților inepuizabile” ce reprezintă pentru copil realitatea adevărată, iar începând cu vârsta de 7 ani până la 11 ani se poate concretiza stadiul operațiilor concrete la copii. În această perioadă, copilul, remarca autorul “nu mai este atât de egocentric, fiind capabil să vadă obiectele și evenimentele și din punctul de vedere al celorlalți”.

Brich A. [3] preciza că atunci când analizăm fenomenul de durată al dezvoltării copilului observăm că acesta presupune un proces de socializare în care copilul învață să se conformeze normelor societății și să acționeze adecvat. Deși acest proces presupune expectanțe diferite de la o societate la alta, se pare că natura foarte sociabilă a copiilor determină o disponibilitate foarte mare de a învăța și de a răspunde influențelor sociale. Există trei modalități de încurajare a socializării la copil: imitare și identificare, educația directă (pedepse și recompense) și transmiterea expectanțelor sociale. Analiza de mai sus ne-a îndreptățit să considerăm oportunitatea unor noi investigații în problematica socializării copiilor, iar actuala lucrare vine, în plus față de investigațiile de tip descriptive cu aspect praxiologice, să propună măsuri concludente, la nivelul interacțiunii profesor - elev care să eficientizeze procesul de socializare. Jocul caracterizat de situații atractive, solicită și funcțiile atenției, mai ales a celei involuntare și treptat a celei voluntare. Astfel, se consolidează volumul, concentrarea și mobilitatea atenției.

Astfel, **problema științifică de cercetare** este prefigurată de *nevoia* studierii fenomenului de socializare al copiilor, de fundamentarea teoretică și elaborarea unui model de aplicare a jocurilor de mișcare (la copiii din ciclul primar), în cadrul activităților extrașcolare sportive (organizate în tabere la mare) menite să asigure formarea identității acestora și dezvoltarea lor permanentă prin interacțiunea cu planul social al existenței, cercetări, care nu sunt integrate plenar într-un concept, metodologic și praxiologic, fapt care impune extinderea investigațiilor în domeniul de referință. De asemenea, având în vedere că socializarea prin jocurile de mișcare are un rol semnificativ în dezvoltarea comunicării la copii, am considerat oportună implicarea acestora în grupurile de colegi/prieteni în scopul realizării de activități extrașcolare, benefice formării/dezvoltării personalității individuale.

Ipoteza cercetării. S-a presupus că printr-o socializare adecvată a elevilor ciclului primar prin intermediul activităților extrașcolare sportive, prin consolidarea acesteia ca proces explicit în documentele de politică școlară, precum și prin dezvoltarea unor bune practici de socializare, activate constant și coerent se va contribui la asigurarea unui echilibru între planul intelectual și cel social al formării elevilor, la crearea și dezvoltarea atitudinii acestora în plan social și personal.

Scopul cercetării constă în studierea fenomenului de socializare al copiilor, în fundamentarea teoretică și elaborarea unui model de aplicare a jocurilor de mișcare (la copiii din ciclul primar), în cadrul activităților extrașcolare sportive (organizate în tabere la mare) menite să asigure formarea identității acestora și dezvoltarea lor permanentă prin interacțiunea sa cu planul social al existenței.

Obiectivele cercetării:

1. Studierea teoriei și practicii actuale cu privire la socializarea elevilor din ciclul primar și al activităților extrașcolare.
2. Cercetarea sociologică cu privire la practicarea jocurilor de mișcare la elevii din ciclul primar în cadrul activităților extracurriculare
3. Elaborarea modelului de activități extrașcolare specifice ciclului primar școlar.
4. Argumentarea eficienței utilizării activităților extrașcolare la copii de vârstă 7-10 ani.

Noutatea și originalitatea cercetării constă în elaborarea unor modele eficiente de activități extrașcolare, a specificului acestora ca proces instructiv-educativ în cadrul școlii, în special din punct de vedere teoretic abordat din perspectivă formativ-educativă. Școala este instituția care poate să vizeze atât, cunoștințele și competențele de nivel intelectual, dar și pe cele sociale, de nivel interacțional, a utilizării activităților extrașcolare, care în același timp, reprezintă oportunități în formarea și dezvoltarea personalității.

Problema științifică importantă soluționată rezidă în determinarea fundamentelor teoretice și metodologice ale eficientizării procesului de socializare prin jocurile de mișcare, fapt ce a condus la elaborarea modelelor de activități extrașcolare. De asemenea, complexul de aptitudini și capacități ale elevilor cu vârsta cuprinsă între 7-10 ani ne-a permis selectarea, organizarea, fundamentarea teoretică și experimentală a conținuturilor extrașcolare (flexibile, permeabile, dinamice și generatoare de strategii personalizate de autoinstruire) a ghidului teoretico-practic, fapt ce a condus la eficientizarea procesului de socializare al acestora.

Semnificația teoretică constă în elaborarea și argumentarea utilizării activităților extrașcolare destinate ciclului primar în scopul creșterii nivelului de socializare. Copiii, nu se limitează doar la a învăța, ci înlocuiesc, în multe situații, mama sau tatăl în exercitarea unor atribuții, devenind o sursă de forță de muncă. În asemenea situații, aspectul opțional din partea copilului este diminuat la maximum în anumite perioade, timpul liber al unui copil sau adolescent fiind diminuat considerabil; mai mult, este diminuat și timpul afectat pregătirii școlare. De asemenea, copiii trebuie să fie

învățați să-și dezvolte atât capacitățile intelectuale, cât și puterea fizică, dezvoltarea fiind rezultatul efortului. Aceste calități și capacități pot fi obținute prin utilizarea activităților extrașcolare sportive, și care pot să-i dirijeze, să le influențeze dezvoltarea, să le realizeze mai ușor și mai frumos obiectivul principal - pregătirea copilului pentru viață.

Valoarea aplicativă a cercetării o reprezintă posibilitățile ample de aplicare și implementare în practica educațională a ciclului primar a activităților extrașcolare ce vor contribui la stimularea personalității elevilor, la dezvoltarea lor fizică și intelectuală, și nu în ultimul rând la educarea lor civică și patriotică.

Rezultatele cercetării propuse pentru susținere:

- studiul cu privire la socializarea elevilor din ciclul primar prin activități extrașcolare sportive;
- elaborarea unor modele de activități în scopul formării identității personale și sociale a elevilor din ciclul primar într-un mediu interactiv;
- aplicarea activităților extrașcolare sportive la elevii din ciclul primar (în tabere organizate la mare) pentru stimularea socializării, creativității și inventivității abordate simultan ca scop și mijloc;
- elaborarea îndrumarului instructiv-educativ pe baza consultării unui număr semnificativ de activități extrașcolare și în care predomină practicile de socializare activă (competiții sportive, concursuri, jocuri de mișcare, ștafete etc.).

Implementarea rezultatelor științifice

Rezultatele obținute au fost verificate și implementate în cadrul procesului instructiv-educativ cu elevii din ciclul primar a Scolii cu clasele I-VIII Pecineaga, județul Constanța.

Aprobarea rezultatelor cercetării

Rezultatele cercetării noastre au fost aprobate și prezentate în cadrul sesiunilor de comunicări științifice susținute la Chișinău, Constanța, Suceava.

Structura și volumul tezei. Teza este prezentată în 154 pagini dactilografiate, fiind structurată în trei capitole, conținând 13 tabele, 40 figuri, concluzii generale și recomandări, 162 surse bibliografice și 3 anexe. Bibliografia include 162 titluri în limba română, în limba rusă și alte limbi.

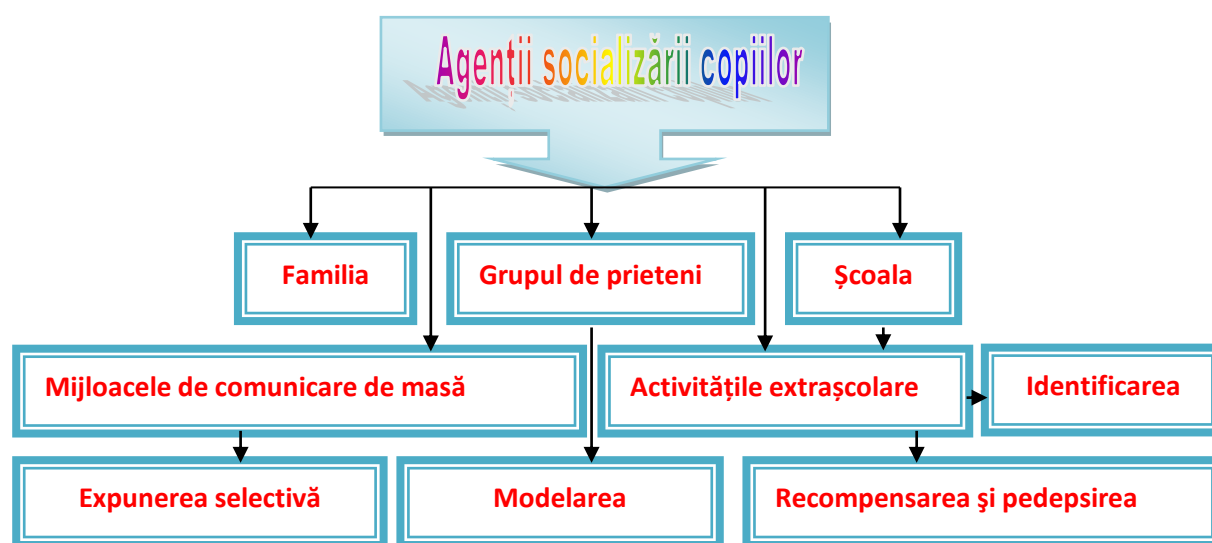
PROBLEMELE TEORETICO-METODICE ALE PSIHOSOCIALIZĂRII COPIILOR DIN CICLUL PRIMAR PRIN ACTIVITĂȚI EXTRAȘCOLARE

(conținutul de bază al capitolului 1)

Socializarea, din perspectiva societății, reprezintă procesul de pătrundere a indivizilor noi într-o tradiție culturală stabilită precum și mod organizat de viață, din perspectiva individului însă, aceasta constituie un proces prin care animalul uman devine ființă umană și dobândește un sine sau

propriul eu. Începând din copilărie, socializarea continuă de-a lungul vieții și se axează pe învățarea modului de viață social și grupurile din care face parte.

Școala întruchipează prim contactul și cel mai esențial al copiilor cu lumea exterioară cu excepția familiei. În interiorul școlilor copiii studiază noile statusuri și sau roluri care nu există în cadrul familiei și sau în grupul de amici din care a fost participant până atunci. În școala se reliefează efectul socializator al grupului de noi amici și este redusă influența familială. Astfel, socializarea din cadrul școlar este una dominant participativă și anticipativă, iar școala suplinește familia cu privire la transmiterea componentelor culturale. Ulterior, prin intermediul respectivului agent socializator, cultura societății respective își lasă amprenta distinctivă asupra personalității elevilor. Dintre agenții ce contribuie la socializarea copiilor putem menționa Figura 1:

Fig. 1. Agenții de socializare a copiilor

Potrivit teoriei învățării sociale în cadrul căreia s-a demonstrat că socializarea se realizează foarte bine prin desfășurarea activităților sportive. Astfel, socializarea prin activități sportive certifică, în egală măsură, elevul sau grupul, realizându-se în special cu privire la cazurile când individul asimilează atitudini, valori, concepții sau modele de comportament specifice grupului sau comunității sportive, privind adaptarea și integrarea sa.

Sportul practicat în cadrul activităților extrașcolare organizate este considerat un mediu de dezvoltare pozitivă și de socializare pentru copii. Importanța și influența sportului pentru copii va depinde în principal de natura interacțiunilor care se dezvoltă în cadrul sportiv și de calitatea atmosferei emoționale care se dezvoltă în cadrul contextelor și activităților sportive.

Scopul socializării constă în a forma o persoană competentă din punct de vedere social, în înțelesul recunoașterii valorilor societății, normelor și modelelor de comportare. Procesul desocializare presupune astfel dobândirea competenței sociale și formarea deprinderilor de comunicare interpersonală.

Din punctul de vedere al socializării, schemele și formele de interacțiune personală sunt mai decisive ca și ramurile de sport practicate. Factorii apar ca și determinanți: cu un grad de cooperare între practicanți, calitatea organizării, dirijării și conducerii, spiritul de competitivitate, semnificația acordată victoriei, ponderea activității personale precum și libertatea luării deciziei (Figura 2).

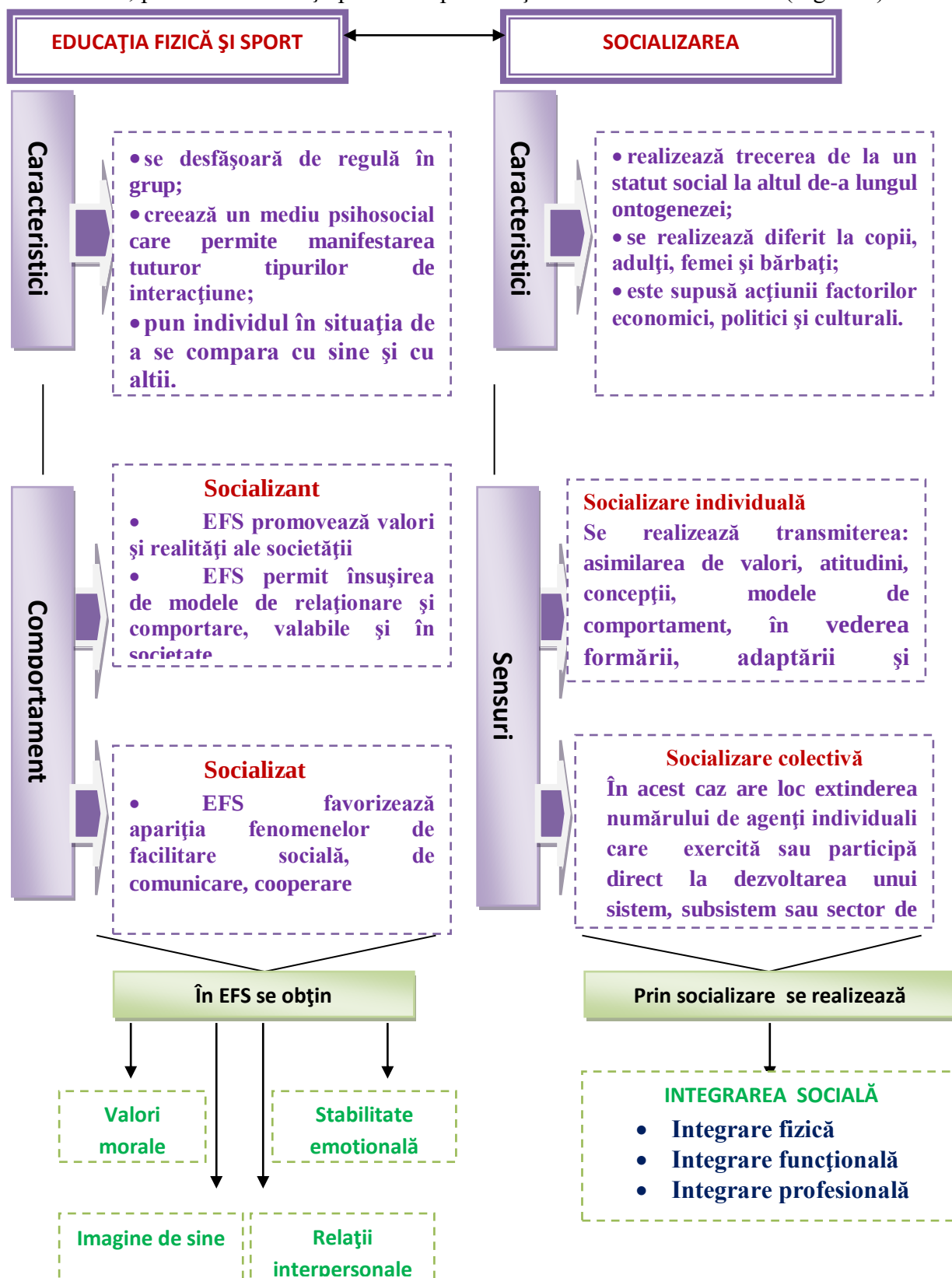

Fig. 2. Educația fizică și sportul reprezintă factori ai procesului de socializare după Stănescu M. [23], adaptat de noi

Activitățile extrașcolare își aduc aportul la formarea personalității elevului, fiind atât importante, cât și utile. Există anumite aspecte care ar putea să influențeze succesul activităților extrașcolare ca de exemplu: efectuarea acestora conform programul de studiu, atunci când elevii sunt deja obosiți sau înainte ca aceștia nu se mai pot concentra în cadrul procesului instructiv-educativ. Astfel menționăm că, programul elevilor este mai exagerat, iar cadrele didactice încearcă să găsească soluții pentru fructificarea acestora: urmărind programul elevului din ziua respectivă.

Activitățile extracurriculare se realizează în principal în mediul școlar cu implicarea clasei de elevi, însă în exteriorul instituției de învățământ și vizează anumite activități ce complinesc orelor clasice de predare-învățare. Concret, în cadrul orelor extracurriculare se pot desfășura excursii și vizite la muzee, film, teatre, operă, balet, la instituții publice sau alte obiective de interes general, la alte instituții de învățământ. De asemenea, se pot organiza diverse activități artistice, cercuri tematice și echipe sportive, tabere de copii, precum și activități legate de protecția mediului.

Un rol important în procesul de învățare al copiilor îl are și descoperirea prin joc. Referindu-se la descoperirea în procesul cunoașterii J. Bruner [4] afirma că “..procesul descoperirii constă în faptul că elevul generează el singur anumite informații, pe care apoi le poate controla sau evalua, recurgând la sursă și obținând astfel informații noi”, iar procesul descoperirii ar consta în “reorganizarea interioară a unor idei anterior cunoscute” pentru a stabili niște legături.

Jocurile de mișcare sunt activități specifice educației fizice și au influență pozitivă asupra copiilor dacă ne referim la finalitatea lor formativ-educativ și informațională. Aceste jocuri se pot utiliza în diverse forme ale educației fizice. Elementul principal al acestui tip de joc îl constituie actul motric exersat în varietate de forme în scopul de a se asigura cadrul optim de dezvoltare și perfecționare a deprinderilor fundamentale ale copiilor, formarea unor calități motrice: viteza, rezistența, îndemânarea, agilitatea, precizia, stăpânirea de sine, perseverența.

Prin joc, copilul își câștigă încrederea în sine pentru integrarea în societate, se dezvoltă și învață amuzându-se. Pentru el, nu există diferențe între a se juca și a învăța. Copilul învață, de asemenea, prin manevrarea obiectelor sau ideilor pe care vrea să le cunoască. Din acest motiv, el are nevoie și dorește să fie activ. Inteligența se construiește plecând de la coordonarea și de la repetarea acestor acțiuni, fizice sau mentale.

Școala românească este caracterizată în foarte mare măsură de incompetență în ceea ce privește realizarea unui proces de socializare adecvat realităților sociale pentru care își pregătește absolvenții, iar acolo unde apar astfel de preocupări ele sunt dominate de valori și norme ce încurajează conformismul, pasivismul elevilor, preluarea necritică, raportul conflictual între profesori și elevi, lipsa modelelor autentice. Această analiză ne-a îndreptățit să considerăm deschisă oportunitatea unor noi investigații în problematica socializării, iar actuala cercetare vine, în plus față

de investigații de tip descriptiv, să propună măsuri concrete, la nivelul interacțiunii profesor – elev care să optimizeze procesul socializării.

STRUCTURA ȘI CONȚINUTUL METODOLOGIC AL PSIHOSOCIALIZĂRII COPILOR DIN CICLUL PRIMAR PRIN ACTIVITĂȚI EXTRAȘCOLARE SPORTIVE

(conținutul de bază al capitolului 2)

Cercetarea pedagogică realizată a avut un caracter prospectiv, respectiv acțiunile realizate au fost centrate în principal pe dezvoltarea personalității elevului din ciclul primar, în perspectiva exigențelor dezvoltării sociale.

Mai mult, cercetarea efectuată a avut și un caracter interdisciplinar, dată fiind complexitatea fenomenului investigat, prezentând aspectele specifice în cadrul activității etapelor de desfășurare și al metodelor de cercetare.

Metodele științifice utilizate în cercetare și care s-au dovedit a fi relevante sunt:

- ✓ observația pedagogică;
- ✓ metoda anchetei de tip chestionar;
- ✓ metoda de măsurare și evaluare;
- ✓ testarea pregătirii teoretico–practice;
- ✓ metoda experimentală pedagogică;
- ✓ metode statistico-matematice;
- ✓ metoda grafică și tabelară.

Cercetările pedagogice s-au desfășurat în trei etape :

În prima etapă s-au efectuat observațiile asupra studierii teoriei și practicii actuale cu privire la socializarea elevilor din ciclul primar și al activităților extrașcolare, respectiv în perioada anului de studiu 2011-2012. Datele acumulate prin intermediul observațiilor au fost completate prin interpretarea informațiilor obținute din cercetare, prin soluții practice oferite de specialiștii din domeniu, prin preluarea unor modele de bune practici concrete. Informațiile obținute în urma investigării ne-au permis de asemenea, să înțelegem că socializarea reprezintă integrarea unui individ într-o colectivitate și că aceasta nu este o simplă repetiție socială, ea nu împiedică schimbarea socială, inovarea, interpretarea personală a realității sociale, ci presupune interacțiuni între subiectul socializator și cel socializat, cu schimbări în ambele planuri.

Observațiile pedagogice din această etapă au contribuit la stabilirea necesității elaborării modelelor de activități extrașcolare specifice ciclului primar școlar, îndeosebi a jocurilor de mișcare aplicate în cadrul activităților specifice la mare, și nu în ultimul rând la concretizarea structurii viitorului ghid teoretico – practic în material de specialitate.

Această etapă s-a finalizat cu observațiile pedagogice asupra stabilirii conținutului ghidului

teoretico – practic “Jocuri de mișcare”. Rezultatele observațiilor au contribuit la formarea cunoștințelor teoretice și practice necesare pentru nivelul de pregătire a elevilor în vederea realizării obiectivelor programei activităților extrașcolare.

În a doua etapă cercetările pedagogice s-au desfășurat în anul de studiu 2012-2013 în cadrul activităților extrașcolare desfășurate cu elevii în tabere organizate la mare cu aplicarea ghidului nou elaborat. În cadrul acestei etape s-au efectuat: verificarea calitativă a ghidului, verificarea conținutului, formei și a condițiilor de realizare a acestuia, precum și aprecierea nivelului de socializare în corespundere cu particularitățile fiziologice (vârsta 7-10 ani).

Rezultatele observațiilor ne-au permis să determinăm și să acumulăm informații cu privire la activitățile extrașcolare, în general, să înțelegem că acestea au cel mai larg caracter interdisciplinar și oferă cele mai eficiente modalități de formare a caracterului elevilor încă din clasele primare, deoarece sunt factorii educativi cei mai apreciați și mai accesibili sufletelor acestora. Activitățile complementare concretizate în tabere la mare pot imprima elevului un anumit comportament, o ținută adecvată situației sau declanșa anumite sentimente. O mai mare contribuție în dezvoltarea personalității elevului o au activitățile extrașcolare care implică în mod direct acestuia prin personalitatea sa și nu prin produsul realizat de acesta. Activitatea în afara clasei și cea extrașcolară trebuie să cuprindă masa de elevi.

Noile date obținute au completat informațiile acumulate în urma aplicării chestionarului sociologic categoriilor de respondenți.

În etapa a treia, în anul de studiu 2013-2014 observațiile pedagogice au fost desfășurate în cadrul procesului de evaluare, verificare a cunoștințelor teoretico-practice a elevilor din treapta învățământului primar a școlii din cadrul Școlii gimnaziale nr.1 Pecineaga, județul Constanța, România: Datele obținute în ultima etapă ne-au permis să stabilim modelul final activităților extrașcolare specifice ciclului primar școlar și să argumentăm eficiența utilizării acestora la copii de vârstă 7-10 ani.

Totodată pe parcursul acestei etape a fost aplicat conținutul ghidului teoretico-practic elaborat pe baza consultării unui număr semnificativ de activități extrașcolare și în care predomină practicile de socializare activă (competiții sportive, concursuri, jocuri de mișcare, ștafete etc.).

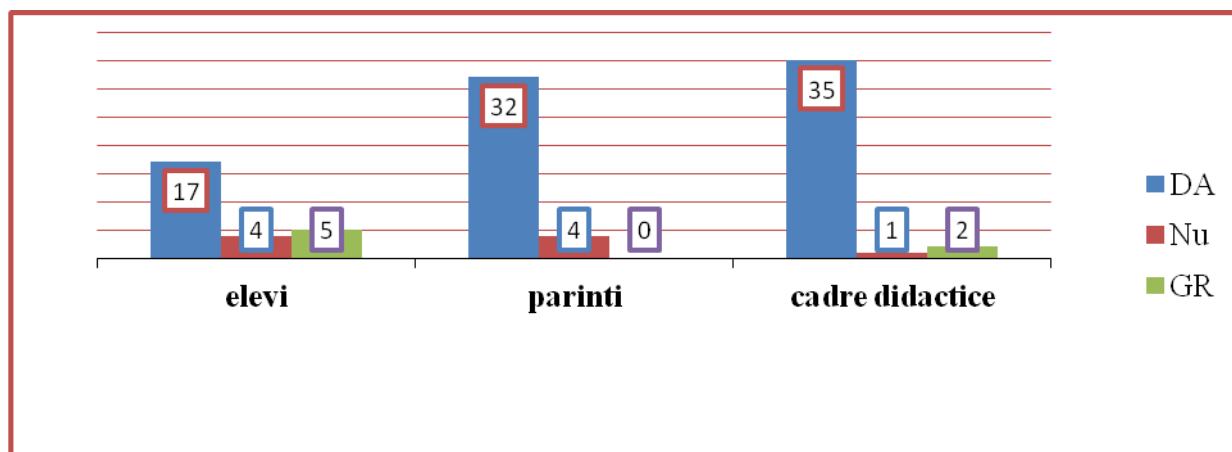
În scopul identificării necesității de a elabora ghidul teoretico-practic „Jocuri de mișcare la mare” și a-l aplica în activitățile extrașcolare organizate cu elevii din ciclul primar am realizat un studiu constatativ prin chestionarea sociologică a elevilor, părinților și cadrelor didactice.

Studiul realizat a avut la bază un program de interviuri pe bază de chestionar ale căror întrebări vizează variabilele: jocuri de mișcare la mare, activități extracurriculare, motivație și comportament. Interviuul a fost estimat la circa o oră, iar fiecare interviuat își spuneau opiniile și exemplifica prin răspunsuri la întrebările chestionarului, care erau completate și returnate ulterior.

Chestionarul a cuprins un set de 10 întrebări, iar cercetarea s-a desfășurat pe parcursul a trei luni anterior perioadei de vacanță (de vară) a elevilor din ciclul primar în anul de studii 2012-2013. Eșantionul a cuprins un număr de: 50 – elevi, 75 de părinți și 33 de cadre didactice din învățământul primar.

La întrebarea “Considerați că activitățile extrașcolare pot avea o influență benefică asupra reușitei și succesului elevilor?” (Figura 3), cei intervievați au răspuns în majoritate, afirmativ respectiv într-un procent cumulată de 84%.

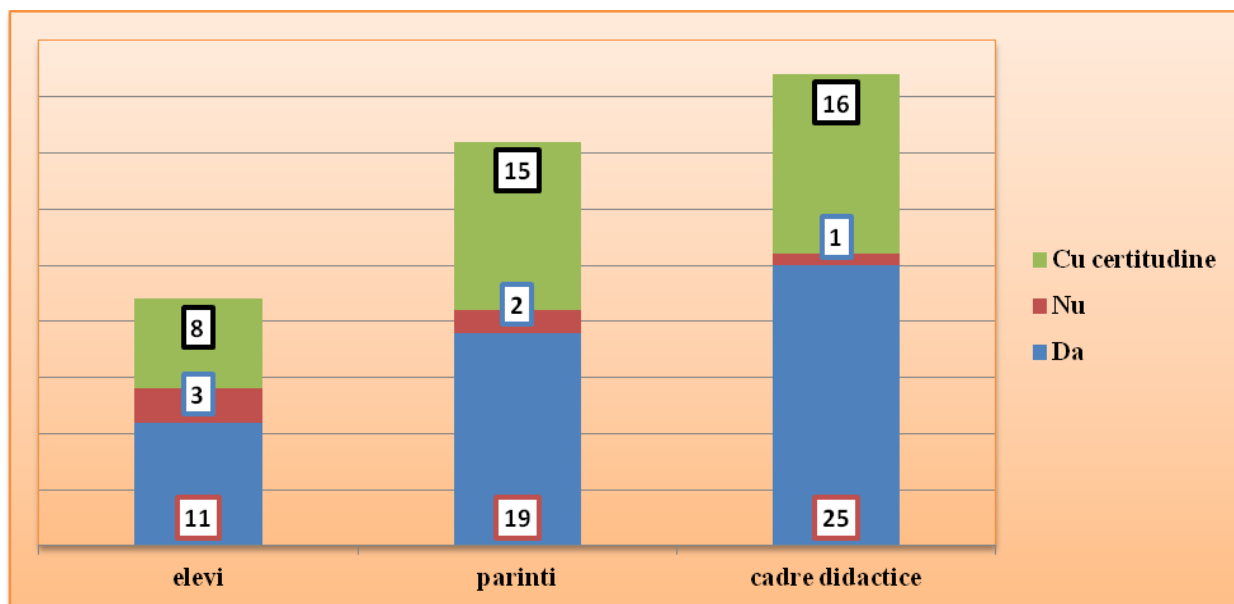

Fig. 3. Reflectarea grafică a răspunsurilor cu privire la influența activităților extrașcolare asupra reușitei și succesului elevilor

Astfel, respondenții au considerat că reușita și succesul elevilor depind de mulți factori (biopsihici, educaționali, manageriali, sociali, culturali, conjuncturali etc.). De asemenea, ei cred că activitățile extrașcolare au o influență benefică asupra elevilor, întrucât în cadrul acestora se formează grupuri noi de prieteni ce pot favoriza reușita și succesul elevilor. Conduita reușitei și a succesului elevilor reprezintă în parte autoconstrucția individului și se bazează pe scopuri și obiective clare, inteligență și tact.

Referitor la răspunsurile înregistrate la întrebarea „Puteți menționa dacă elaborarea unui ghid teoretico-aplicativ al jocurilor de mișcare algoritmizate la mare ar fi necesar pentru desfășurarea activităților extrașcolare?” avem afirmative - 55%, aceasta deoarece, ghidul teoretico-aplicativ reprezintă de fapt, expunerea clară, într-o manieră concisă și sistematică, a jocurilor de mișcare algoritmizate și care pot fi aplicate cu ușurință în cadrul activităților extrașcolare organizate în acest sens.

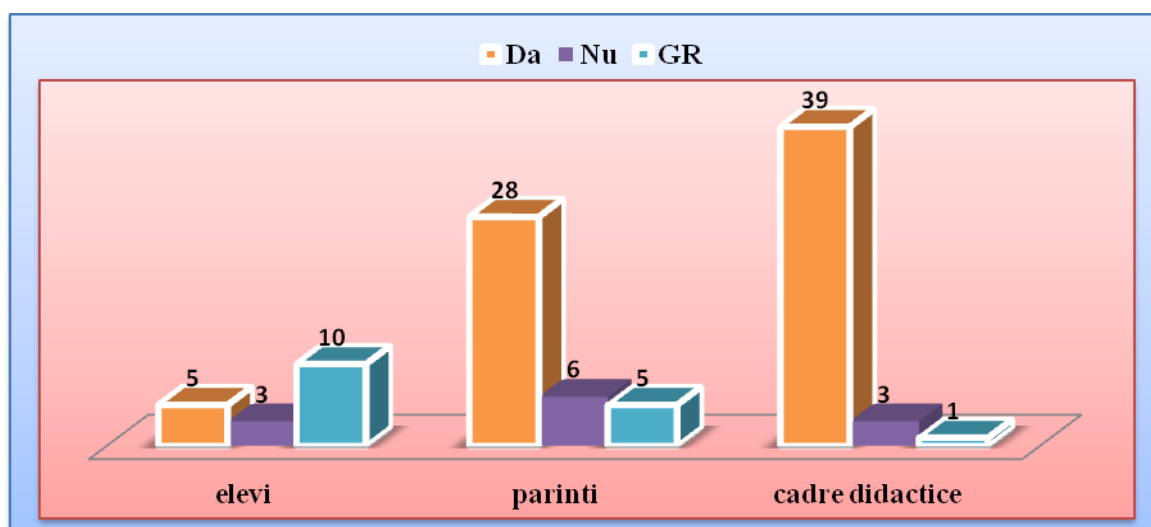
Elaborarea unui bun ghid este un demers de lungă durată, iar conținutul acestuia nu este „rezultatul unui simplu transfer ideatic din lucrările științifice, ci un proces de invenție pedagogică” [74]. Astfel, putem afirma că acest ghid teoretico-aplicativ este menit să susțină învățarea, dezvoltarea personalității, creativității, motivației și eticii elevilor și, în acest sens este necesar să răspundă unor exigențe specifice (sursă de informații cu privire la jocuri, ghid pentru desfășurarea jocurilor sau poate constitui un instrument de activitate independentă a elevilor).

Fig. 4. Reflectarea grafică a răspunsurilor cu privire la necesitatea elaborării și aplicării ghidului teoretico-aplicativ al jocurilor de mișcare algoritmizate la mare

Pentru cadrul didactic care desfășoară activitățile extrașcolare, ghidul teoretico - aplicativ al jocurilor de mișcare algoritmizate la mare va constitui un îndrumar care îi va sugera dimensiunea aprofundării unor jocuri, cantitatea de informații și reguli ale acestora, precum și ordonarea logică a acestora, reprezentând un auxiliar al predării.

La întrebarea „Considerați că activitățile extrașcolare pot contribui la o valorificare mai bună a potențialului intelectual și aptitudinal al elevilor?” (Figura 5) putem menționa că răspunsurile acumulate de la respondenți au fost afirmative într-un procent de 72%.

Fig. 5. Reflectarea grafică a răspunsurilor cu privire la valorificare mai bună a potențialului intelectual și aptitudinal al elevilor prin activitățile extrașcolare

Astfel, putem afirma că activitățile extrașcolare permit o valorificare mai bună a potențialului intelectual și aptitudinal al elevilor, stimularea imaginației, creativității și inițiativei elevilor. Mai mult, profesorul conducător de activitate extrașcolară deține rolul de îndrumător și animator în

cadrul unei relații flexibile, de colaborare fructuoasă cu elevii. Valorificarea activității prin jocurile de mișcare algoritmizate se face prin modalități stimulatoare de angajare a elevilor sub diferite forme: concursuri, competiții de joc, asumări de roluri în cadrul jocurilor, identificarea soluțiilor de joc pentru a obține succesul în joc etc.

Concluzionând putem menționa că activitatea extrașcolară reprezintă o componentă educațională valoroasă și eficientă căreia orice profesor trebuie să-i acorde o importanță deosebită, adoptând el, în primul o atitudine creatoare, atât în modul de realizare a activității, cât și în relațiile cu elevii, asigurând astfel o atmosferă relaxantă, care să permită stimularea creativă a elevilor.

ARGUMENTAREA EXPERIMENTALĂ A JOCURILOR DE MIȘCARE ALGORITMIZATE PRIN ACTIVITĂȚI EXTRAȘCOLARE LA MARE

(conținutul de bază al capitolului 3)

Plecând de la importanța jocurilor de mișcare și pentru a realiza scopul cercetării am elaborat modelul de activități extrașcolare prin jocuri de mișcare algoritmizate la mare, reflectat în Figura 6. Se poate observa că activitățile extrașcolare ce pot fi realizate de elevi în tabere la mare sunt jocurile cu apa, jocurile în apă, jocurile cu nisip, jocuri de tabără, jocuri ale copilăriei, jocuri pentru a dezvolta independența copilului. Această tipologie a jocurilor trebuie bineînțeles completată de jocurile dinamice care de fapt, sunt calea de acces către sufletul copilului. Jocurile de tabără se pot concretiza în: jocuri de cunoaștere și comunicare, jocuri amuzante, în cele care antrenează prezență de spirit și spiritul de observație, în jocuri de agilitate, viteză, îndemânare, și nu în ultimul rând în jocuri pentru dezvoltarea gândirii. De regulă, jocurile în tabără se axează pe anumite tematici și se organizează în echipe mici sau mari, iar spiritul de competiție este încurajat, astfel încât să fie stimulată creativitatea și gândirea logică la elevi.

Modelul elaborat pune în centrul conținutului său formarea personalității creatoare a elevului, respectiv a aptitudinilor necesar a fi dezvoltate la această vârstă până la limita superioară a capacităților, printr-o activitate proprie, cât mai bogată, cât mai sistematic organizată și cât mai potrivită cu aceste aptitudini. Această necesitate a depistării aptitudinilor creatoare în timpul desfășurării jocurilor de mișcare, asigură de fapt obținerea capacităților elevilor, atât prin stilul și spiritul lor de observație, de însușire a informațiilor, a utilizării imaginației, cât și prin cooperare și atmosfera de încredere în echipa din care face parte.

Modelul stimulează capacitatea de antrenare și stimulare a funcțiilor intelectuale, imaginative și afective, bazat pe activități extrașcolare special create și aplicate în acest sens. Important și necesar este de a descoperi la elevi necesitatea/trebuința de a crea, care contribuie de altfel, atât pentru copii, cât și pentru indivizi în general, la nevoia vitală de a trăi. Subliniem faptul că această

problemă nu a constituit, și nu constituie nici azi, o modă, ci o necesitate a dezvoltării societății umane.

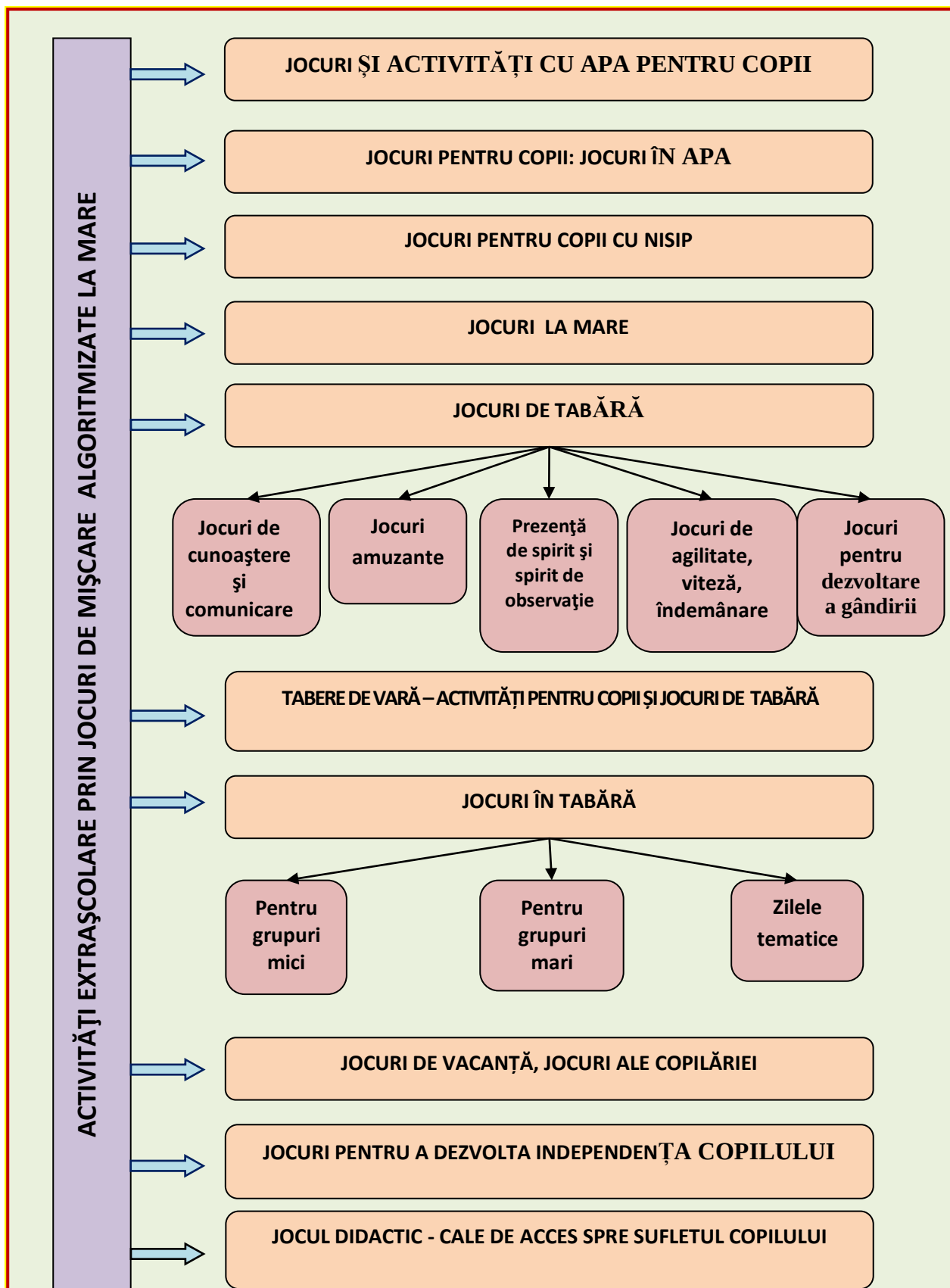

Fig.6. Modelul de activități extrașcolare prin jocuri de mișcare algoritmizate la mare

Modelul elaborat a devenit astfel un sistem de referință pentru activitățile extrașcolare desfășurate la mare prin jocurile de mișcare. Acesta a structurat și reorganizat operativitatea intelectuală, atât cea specifică, cât și cea nespecifică, incită puterea de inventivitate a copiilor, ca dimensiune a inteligenței.

Cu privire la aprecierea obiectivă a dezvoltării somatice sunt prezentate și valorile de referință (mediile naționale) pentru fiecare dintre cei trei indicatori somatici, pentru fiecare categorie de vârstă și sex.

Aprecierea nivelului performanțelor motrice obținute prin utilizarea jocurilor la mare din cadrul conținuturilor algoritmizate ale ghidului

Tabelul 1. Analiza comparativă a nivelului dezvoltării fizice a elevilor grupelor martor și experimentală (băieți), la testările inițială și finală

Nr. crt.	Teste și măsurători	TESTARE ÎNȚIALĂ (n=15)				TESTARE FINALĂ (n=15)			
		GM (n=15)	GE (n=15)	t	P	GM (n=15)	GE (n=1155)	t	P
		x ± m	x ± m			x ± m	x ± m		
1	Masa corpului (kg)	38,03±1,84	39,90±1,90	0,71	>0,05	42,00±1,80	43,18±1,83	0,45	>0,05
2	Lungimea trunchiului (cm)	75,72±0,87	75,23±0,90	0,39	>0,05	75,31±0,86	75,93±0,85	0,51	>0,05
3	Înălțimea corpului (cm)	144,09±1,24	144,83±1,31	0,14	>0,05	148,03±1,23	148,66±1,28	0,35	>0,05

Analiza indicatorilor privind omogenitatea rezultatelor, ne demonstrează faptul că abaterea standard la grupa de experiment la testarea finală este 0,50 față de abaterea standard la grupa martor 0,39 ușor mai bună decât cea înregistrată la grupa experiment iar $P > 0,05$.

Astfel, și pentru băieți au fost calculați indicatorii statistici ai dezvoltării fizice pentru grupele martor și experiment, rezultate care sunt prezentate în tabelul centralizator.

Tabelul 2. Analiza comparativă a nivelului dezvoltării fizice a elevilor grupelor martor și experimentală (fete), la testările inițială și finală

Nr. crt.	Teste și măsurători	TESTARE ÎNȚIALĂ (n=16)				TESTARE FINALĂ (n=16)			
		GM	GE	t	P	GM	GE	t	P
		x ± m	x ± m			x ± m	x ± m		
1	Masa corpului (kg)	36,81±1,23	36,97±1,24	0,22	>0,05	39,64±1,20	39,81±1,20	0,10	>0,05
2	Lungimea trunchiului (cm)	73,06±0,39	72,91±0,36	0,27	>0,05	74,00±0,36	73,90±0,35	0,19	>0,05
3	Înălțimea corpului (cm)	143,33±1,29	143,75±1,28	0,23	>0,05	144,71±1,27	145,14±1,26	0,24	>0,05

Pentru realizarea analizei parametrilor motrici s-a folosit o baterie de 5 probe, câte una pentru viteză, îndemânare și rezistență, respectiv alergare de viteză pe 30 de metri cu start din picioare, naveta, și alergare de rezistență pe 600 de metri și 2 probe pentru evaluarea forței, respectiv pentru trenul inferior săritura în lungime de pe loc, iar pentru trenul superior aruncarea mingii de oină la distanță.

Tabelul 3. Analiza performanței motrice ale elevilor grupei martor și experiment (fete)

Nr crt	Testele	Grupe și caracteristici	Caracteristici statistice			
			Indicatori inițiali	Indicatori finali	t	P
1	Alergare de suveică 3x10m (sec)	E	10,88±0,25	10,14±0,20	3,36	< 0,01
		M	11,00±0,26	10,76±0,23	1,04	> 0,05
		t	0,33	2,07	—	—
		P	> 0,05	< 0,05	—	—
2	Săritura în lungime de pe loc (cm)	E	129,00±3,86	143,41±3,75	3,90	< 0,01
		M	128,14±3,88	132,20±3,80	1,12	> 0,05
		t	0,16	2,10	—	—
		P	> 0,05	< 0,05	—	—
3	Ridicarea trunchiului din poziția culcat dorsal în 30 sec (nr.de rep.)	E	17,00±1,86	23,61±1,80	3,82	< 0,01
		M	16,65±1,84	18,33±1,82	0,97	> 0,05
		t	0,13	2,06	—	—
		P	> 0,05	< 0,05	—	—
4	Flotări (nr.de rep.)	E	8,67±0,56	10,59±0,50	3,84	< 0,01
		M	8,58±0,57	9,02±0,55	0,83	> 0,05
		t	0,11	2,12	—	—
		P	> 0,05	< 0,05	—	—
5	Aplecarea trunchiului (cm)	E	7,85±1,14	12,21±1,08	4,15	<
		M	7,76±1,13	8,98±1,12	1,15	> 0,05
		t	0,06	2,08	—	—
		P	> 0,05	< 0,05	—	—

Notă: n - 16; P - 0,05; 0,01; 0,001.

f - 14; t = 2,145 2,977 4,140 r - 0,553

f - 28; t = 2,049 2,763 3,674

E – grupa experimentală; M – grupa martor.

În cadrul acestui subcapitol de analiză a parametrilor motrici înregistrați în urma testării subiecților de sex feminin și masculin, au fost calculați indicatorii statistici privind distribuția valorică sau omogenitatea rezultatelor, realizând comparații valorice între grupa martor și grupa experiment, în urma testărilor efectuate.

Analiza indicatorilor performanței motrice obținuți în urma măsurărilor făcute la testările inițiale și finale, pentru grupele martor și experiment (fete), este prezentată în Tabelul 3.

La testarea inițială observăm că majoritatea indicatorilor obținuți sunt apropiați ceea ce denotă că grupele sunt omogene și experimental poate fi demarat, $P > 0,05$ la toți indicatorii selectați (Tabelul 3).

La testarea inițială și finală grupa martor la alergarea de suveică a înregistrat valori de 11 și, respectiv, de 10,76 o îmbunătățire, dar nesemnificativă cu valori de $P > 0,05$; aceasta se datorează faptului că nu au folosit jocurile care au fost propuse grupei experimentale. De asemenea, la indicatorii: Flotări, Aplecarea trunchiului, săritura în lungime de pe loc etc. observăm ușoare ameliorări, iar $P > 0,05$ deci creșterea este nesemnificativă, ori activitățile extrașcolare care sau

desfășurat în cadrul experimentului cu această grupă standardizată, nu s-au realizat la nivelul scontat.

Și pentru băieți au fost calculați indicatorii statistici ai performanței motrice pentru grupele martor și experiment, rezultate care sunt prezentate în Tabelul 4.

Tabelul 4. Analiza performanței motrice a elevilor grupelor martor și experiment (băieți)

Nr crt	Teste	Grupe și caracteristici statistice	Caracteristici statistice			
			Indicatori inițiali	Indicatori finali	t	P
1	Alergare de suveică 3x10m (sec)	E	10,28±0,28	9,31±0,25	3,88	< 0,01
		M	10,32±0,27	10,06±0,26	1,04	> 0,05
		t	0,10	2,08	—	—
		P	> 0,05	< 0,05	—	—
2	Săritura în lungime de pe loc (cm)	E	133,00±3,68	146,81±3,55	4,04	< 0,01
		M	132,07±3,67	136,14±3,63	1,18	> 0,05
		t	0,18	2,10	—	—
		P	> 0,05	< 0,05	—	—
3	Ridicarea trunchiului din culcat dorsal în 30 sec (nr.de rep.)	E	17,60±1,70	23,80±1,60	3,97	< 0,01
		M	17,08±1,71	19,02±1,68	1,21	> 0,05
		t	0,21	2,06	—	—
		P	> 0,05	< 0,05	—	—
4	Flotări (nr.de rep.)	E	10,18±0,44	11,56±0,38	3,54	< 0,01
		M	10,10±0,43	10,42±0,40	0,82	> 0,05
		t	0,13	2,07	—	—
		P	> 0,05	< 0,05	—	—
5	Aplecarea trunchiului din șezând (cm)	E	4,96±0,88	8,19±0,82	4,04	< 0,01
		M	4,87±0,88	5,69±0,86	1,00	> 0,05
		t	0,07	2,10	—	—
		P	> 0,05	< 0,05	—	—

Notă: n - 15; P - 0,05; 0,01; 0,001.
f - 14; t = 2,145 2,977 4,140
f - 28; t = 2,049 2,763 3,674

E – grupa experimentală; M – grupa martor.

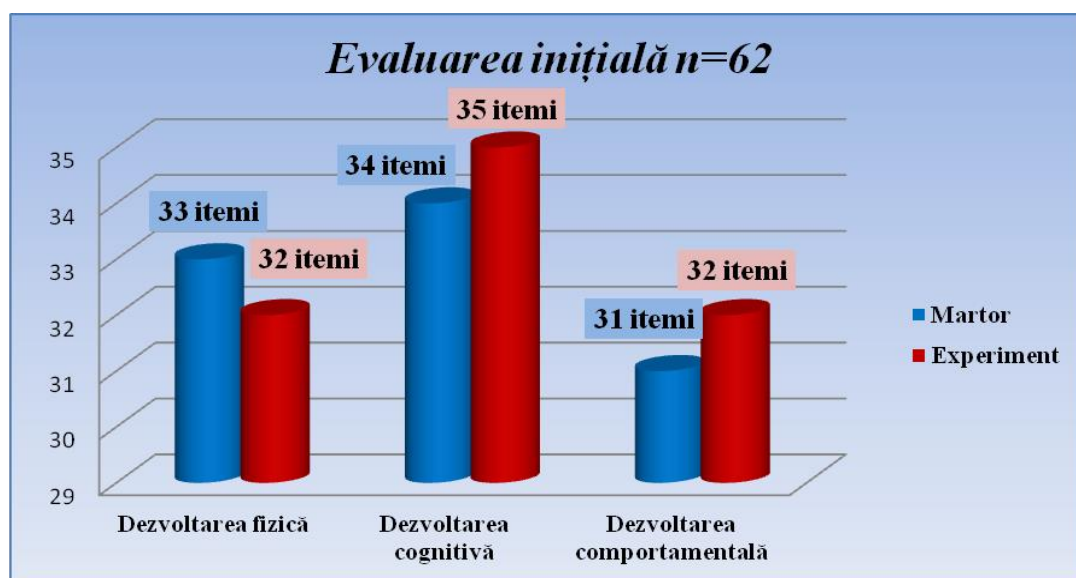
Grupa martor (băieți) la testarea inițială au înregistrat indicatori apropiați față de grupa experimentală la majoritatea testărilor ca de exemplu la flotări, grupa martor inițial au obținut o medie de 10,1; iar grupa experimentală 10,18. La săritura în lungime de pe loc sau înregistrat valori, de asemenea, apropiate: grupa martor 132,07 cm, iar cea experimentală 133,0 cm. La testarea finală, grupa martor a înregistrat valori mai mari decât la testarea inițială, însă ne semnificative ($P > 0,05$), aceasta din cauză că programul de activități extrașcolare standard a contribuit la evoluția grupei martor, dar nu suficient.

Grupa experimentală de băieți la testarea inițială a înregistrat date apropiate de grupa martor deoarece e și firesc pentru a demonstra omogenitatea grupelor. Astfel la testarea ridicarea trunchiului din culcat pe spate au fost obținute inițial o medie 17,6 repetări, cei din grupa martor 17,8; iar la testarea finală grupa experiment a înregistrat o medie de 23,8 pe când cei din grupa martor

doar 19,02 astfel observăm la grupa experimentală valori ale lui $P < 0,01$ la majoritatea, ori Jocurile de mișcare la mare folosite de grupa de băieți experimentală din cadrul ghidului elaborat ca și activități algoritmizate extrașcolare pilotate au demonstrat eficiența lor.

Valorile înregistrate în urma aplicării testărilor inițiale și finale pentru cele două grupe (martor și experiment) prezintă același grad de omogenitate a rezultatelor la toate măsurătorile efectuate. Gradul de semnificație nu are valori pozitive pentru nici unul dintre indicatorii măsurați la testările inițiale. La testările finale toate cele cinci probe indică diferențe statistice semnificative ($P < 0,01$), iar la testarea cinci, la fete s-au obținut medii foarte semnificative ($P < 0,001$), respectiv indicatorii inițiali 7,85cm și cei finali 12,21.

Evaluarea nivelului dezvoltării psihosociale a copiilor din ciclul primar în baza conținuturilor jocurilor propuse

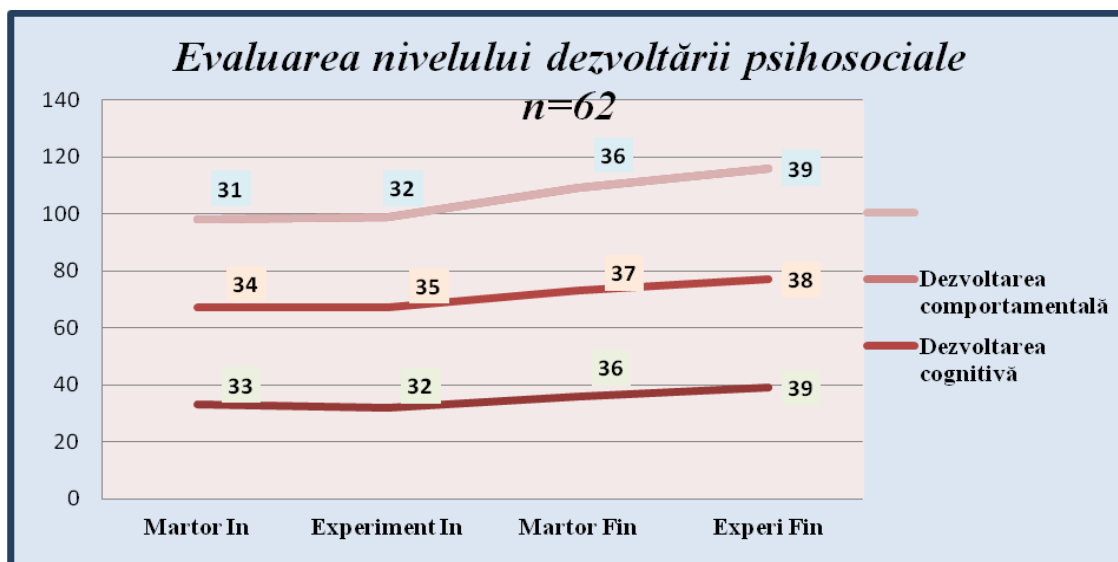

Numărul maximal de itemi=40.

Fig.7. Evaluarea nivelului dezvoltării psihosociale a copiilor din ciclul primar la etapa inițială a experimentului

În cadrul evaluării dezvoltării psihosociale inițiale a grupelor martor și experiment am înregistrat valori de itemi aproximativ egale la majoritatea compartimentelor de exemplu la dezvoltarea fizică grupa martor a acumulat o medie de 33 de itemi, iar la grupa experimentală media a fost de 32 de itemi, or aceasta ne demonstrează că grupele experimentale au fost omogene, de asemenea cu privire la dezvoltarea cognitivă au fost obținute medii destul de apropiate, aici grupa martor a acumulat media de 34 de itemi, grupa experimentală respectiv a înregistrat o medie de 35 de itemi la evaluarea inițială. Cu privire la dezvoltarea comportamentală sa-u înregistrat valori foarte apropiate 31 de itemi grupa martor și 32 itemi a constituit media grupei experimentale. Rezultatele înregistrate ne permit să concluzionăm că grupele au fost omogene la etapa inițială a experimentului.

Numărul maximal de itemi=40.

Fig.8. Evaluarea nivelului dezvoltării psihosociale a copiilor din ciclul primar la etapa inițială și finală a experimentului

Astfel, prin comparație cu lotul martor, am obținut la grupul experimental, o mărime a efectului foarte ridicată, mai exact între 1 și 3 itemi varianța rezultatelor legate de dezvoltarea cognitivă la școală se datorează manipulării experimentale. Rezultate foarte asemănătoare am obținut la grupul experiment, unde ghidul pilotat a condus la rezultate superioare la lotul experimental, comparativ cu cel martor, respectiv 3 itemi la componentele dezvoltării fizice și comportamentale rezultatele înregistrate pot fi explicate de implicarea elevilor din ciclul primar în activitățile cuprinse în cadrul ghidului teoretico – practic de Jocuri de mișcare la mare.

Concluzionăm prin faptul că în cadrul procesului instructiv-educativ al dezvoltării și socializării copiilor din ciclul primar o importanță aparte le revine cadrelor didactice – pe lângă efortul de dezvoltarea intelectuală, e și contribuția esențială la formarea afectivității, sensibilității și, drept rezultat, la formarea comportamentelor de bază ale personalității în formare, iar acesta (PIE) realizat adecvat va contribui la transformările cantitative și calitative necesare socializării treptate a copiilor.

CONCLUZII GENERALE ȘI RECOMANDĂRI

1. Analiza literaturii de specialitate cu privire la socializarea copiilor din ciclul primar prin activități extrașcolare sportive ne-a demonstrat că până în prezent nu s-au întreprins cercetări suficiente prin care să fie antrenate diverse metode activ-participative ale elevilor, respective prin jocuri de mișcare la mare, fapt ce va genera dezvoltarea potențialului lor intelectual. Aceasta ne-a îndreptățit să considerăm deschisă oportunitatea unor noi investigații în problematica socializării,

iar actuala teză completează investigațiile de tip descriptiv, propunând măsuri concrete, la nivelul interacțiunii profesor – elev care să optimizeze procesul socializării.

2. Cercetările realizate în această direcție ne-au demonstrat că problematica socializării copiilor prin activități extrașcolare necesită crearea unui context social adecvat și necesar elevilor din ciclul primar, deoarece socializarea reprezintă un proces bilateral, realizat, pe de o parte, de către cadrul didactic, iar pe de altă parte, de către elevi, care desfășoară în mod independent, organizat diverse roluri sociale, atribuite prin jocurile de mișcare la mare.

3. Practicarea sistematică a jocurilor de mișcare în activitățile extracurriculare este necesară pentru dezvoltarea armonioasă a elevilor și contribuie la îmbunătățirea semnificativă a comportamentului, socializării, imaginației și creativității elevilor. Totodată, utilizarea jocurilor de mișcare în activitatea extracurriculară va consolida priceperile și deprinderile motrice de bază, ca mersul, alergarea, aruncarea, prinderea, săritura, precum și a celor utilitare: cățărarea, echilibrul, târârea, tracțiunea, împingerea, transportul, escaladarea.

4. Studiul realizat cu privire la valențele educative ale activităților sportive extracurriculare și forța lor motivațională la copii din ciclul primar [24] ne-a permis să precizăm, că programele educaționale extracurriculare au un caracter preferențial, opțional, facultativ, determină activități comune și asigură o învățare implicită, practică, interdisciplinară. Principalele lor valențe educative, pe care elevii din ciclul primar le pot fructifica, sunt reflectate în patru funcții de bază: de loisir (organizarea timpului liber), social-integrativă, formativă (complementară instrucției și educației în procesul de învățământ) și vocațională (evidențiază și cultivă aptitudini speciale ale elevilor).

5. Modelul elaborat stimulează capacitatea de antrenare și stimulare a funcțiilor intelectuale, imaginative și afective ale elevilor din ciclul primar, bazat pe activități extrașcolare special create și aplicate în acest sens. De asemenea, modelul a devenit un sistem de referință pentru activitățile extrașcolare desfășurate la mare prin jocurile de mișcare, ceea ce a permis structurarea și reorganizarea operativității motrice, cognitive și comportamentale incitând puterea de inventivitate și creativitate a copiilor, ca dimensiune a inteligenței [13].

6. Majoritatea categoriilor de respondenți intervievați în cadrul studiului cu privire la necesitatea ghidului teoretico-practic al jocurilor de mișcare la mare au considerat oportună elaborarea acestui îndrumar, ca suport pentru desfășurarea activităților extracurriculare, fapt confirmat prin procentul răspunsurilor afirmative înregistrate într-un procent de 72%. De asemenea, categoriile de respondenți în procent de 55%, au menționat că activitățile extrașcolare permit o valorificare mai bună a potențialului intelectual și aptitudinal al elevilor [14].

7. Din punct de vedere a rezultatelor performanței motrice din cadrul experimentului pedagogic, s-a reliefat că în cadrul testărilor inițiale nu sunt diferențe semnificative ($P > 0,05$) între grupele martor și experiment fete și băieți, ceea ce demonstrează că grupele de băieți și de fete sunt

omogene. La testările finale toate cele cinci probe indică diferențe statistice semnificative ($P < 0,01$), iar la fete s-au obținut un $P < 0,001$, respectiv, indicatorii inițiali 7,85 cm și cei finali 12,21.

8. Conform metodicii lui M.Lușer unde este vorba despre determinarea climatului psihosocial al grupelor cuprinse în cadrul experimentului am înregistrat următoarele rezultate: starea psiho - socială negativă a elevilor SPN 5 (16%) din grupa martor , iar 20 sau (65%) dintre copii se află în stare psihică pozitivă, 6 (19%) nivel mediu și 5 (30%) nivel scăzut. Astfel climatul psihosocial în cadrul acestui grup constituie 33(%) de procente, ce corespunde cu un nivel sporit de Stare Psihosocială benefică (SPB) neimportantă. În grupa experiment după pilotarea jocurilor la mare sau înregistrat valori de 42% ceea ce corespunde nivelului mediu de SPB.

9. Pentru a obține rezultate mai concrete cu privire psihosocializare copiilor s-a utilizat metoda "Sociometria colorată", care este direcționată nemijlocit asupra relațiilor interpersonale ale copiilor cu mediul înconjurător. Rezultatele cu privire la Relația № 1- majoritatea copiilor dispun de autopercepție pozitivă față de sine cei din grupa martor respectiv 22 de persoane și cei din grupa experiment 20, iar negativă 8 și 7 persoane. La Relația № 2- Majoritatea copiilor au numit părinții respectiv 24 persoane din grupa martor și 26 grupa experiment, prietenii din grup au fost bifați de 6 ori – grupa martor și 4 cei din grupa experiment. Relațiile 3 și 4 se înscriu în cadrul celor legate de particularități de vârstă unde majoritatea copiilor au menționat că astfel de persoane nu au, pe ei nimeni nu-i ofensează, ei nu se ceartă și prietenesc cu toții [12].

În rezultatul analizei surselor bibliografice și a experimentului pedagogic am ajuns la concluzia că *problema științifică importantă soluționată* rezidă în elaborarea ghidului teoretico-practic (jocuri de mișcare la mare), în selectarea, organizarea, fundamentarea teoretică și experimentală a conținuturilor generatoare de strategii personalizate la elevii din ciclul primar, cu vârsta cuprinsă între 7-10 ani din perspectiva de socializare și a modelului de activități extrașcolare.

***

Cercetările desfășurate ne-au permis să formulăm următoarele **recomandări**:

1. Organizarea și desfășurarea activităților extracuriculare la mare va asigura elevilor din ciclul primar o creștere a stării psiho-sociale. De asemenea, modelul de activități extrașcolare, prin jocuri de mișcare la mare propus în cadrul cercetării, va permite considerabil reducerea factorilor psiho-sociali negativi, sporirea interesului elevilor pentru activitățile extracuriculare la mare, precum și o îmbunătățire a capacităților motrice și fortificării sănătății.

2. Practicarea sistematică a jocurilor de mișcare în activitățile extracuriculare va contribui la îmbunătățirea semnificativă a comportamentului, socializării, imaginației și creativității elevilor, în comparație cu situația nefolosirii sistematice a acestora. Totodată, utilizarea jocurilor de mișcare în activitatea extracurriculară va consolida priceperile și deprinderile motrice de bază, ca mersul,

alergarea, aruncarea, prinderea, săritura, precum și a celor utilitare: cățărarea, echilibrul, târârea, tracțiunea, împingerea, transportul, escaladarea.

3. Pentru cadrul didactic, care desfășoară activitățile extrașcolare, ghidul teoretico-practic al jocurilor de mișcare la mare va constitui un suport didactic auxiliar, care îi va sugera dimensiunea realizării acestora, cantitatea de informații și regulile lor de exercitare.

4. În cadrul procesului instructiv-educativ desfășurat în direcția dezvoltării și socializării elevilor din ciclul primar, o importanță aparte le revine cadrelor didactice – care pe lângă efortul de dezvoltare intelectuală al elevilor, le revine un rol important și în formarea comportamentelor de bază ale personalității acestora. Recomandăm realizarea adecvată a procesului instructiv – educativ pentru a se contribui la transformările cantitative și calitative necesare socializării treptate a elevilor din ciclul primar.

BIBLIOGRAFIE

1. Antonescu G.G. Pedagogie generală. București: Editura Pontica, 2002, p. 75-83.
2. Berger P., Luckmann T. Construirea socială a realității. Trad. din limba engleză de A. Butucelea. București: Editura ART, 2008. 256 p. ISBN 9789731242125
3. Brich A. Psihologia dezvoltării, Editura tehnică, București, 2000.
4. Bruner J. Procesul educației intelectuale. București: Editura Științifică, 1970, p.73.
5. Bulgaru M. (coord.). Sociologie (manual). Vol. I. Chișinău: CE USM, 2003, p. 45-56.
6. Cemortan S. Dimensiuni psihopedagogice ale socializării copiilor de vârstă timpurie. Monografie. Chișinău, 2015. 112 p. ISBN 978-9975-48-073-4
7. Cemortan S. Educația copiilor pentru jocuri. Ghid metodologic pentru cadrele didactice din instituțiile preșcolare și clasele primare pentru părinți. Chișinău: Stelart, 2008. 114 p.
8. Chirița G. Educație prin jocuri de mișcare. București: E.D.P., 1978.
9. Claparede E. Psihologia copilului și psihologia experimentală (traducere din limba franceză), 1998. 633 p.
10. Cojocaru L., Boguș A., Cohanschi V. Sociologie: Note de curs. Chișinău: Editura A.S.E.M., 2002, p.105-115, 117-122.
11. Dewey J. Experience & Education. NY: Collier Books, 1938. 91 p. ISBN 0-684-83828-1
12. Dima L. Determinarea climatului psihosocial al copiilor din ciclul primar prin activități extrașcolare conform criteriilor lui M. Lușer / Determination of the psychosocial climate of children in the primary cycle by extracurricular activities according to M. Luser criteria. In: Știința culturii fizice, nr. 31/2, 2018, p. 46-53.

13. Dima L. Necesitatea practicării jocurilor de mișcare cu elevii ciclului primar în cadrul activităților extracurriculare / The need for practicing motion games for primary school pupils in extracurricular activities. In: Știința culturii fizice, nr. 27/1, 2017, p. 45-58.
14. Dima L.-E. Jocuri de mișcare la mare. Ghid teoretico-practic. Chișinău: USEFS, 2019. 118p.
15. Epuran M. Elemente de psihologia activităților corporale – Sporturi, jocuri. București: Renaissance, 2005, p. 21.
16. Ferent R., Budevici-Puiu A., Cebotaru V. Sporirea eficienței activităților sportive prin motivație. În: „Sport. Olimpism. Sănătate”: Materialele Congresului Științific Internațional, 5-8 octombrie, Chișinău: USEFS, 2016, Vol. 1, p. 40-45.
17. Gonciaruc S. Gonciaruc S., Leșco V. Influența relațiilor familiale asupra adaptării psihosociale a copiilor de vârstă școlară mică. Materialele Conferinței Științifice Internaționale „Familia- factor existențial de promovare a valorilor etern-umane”, ediția a II-a. 15-16 mai 2017, Chișinău, p.60-67 ISBN 978-9975-46-325-6
18. Martuccelli D. Etudes sociologiques des fonctions de l'école. In: L'Année sociologique, vol. 50, no 2, 2000, p. 297-318.
19. Mead G.H. Mind, Self and Society. Chicago: University of Chicago Press, 1997, p. 163.
20. Mead, George Mind, Self, and Society. United States of America: The University of Chicago Press, 1934, pp. 173–178. ISBN 978-0-226-51668-4
21. Mihăilescu I. Sociologie generală. Concepte fundamentale și studii de caz. Iași, Polirom, 2003. 400 p.
22. Piaget J. Psihologie și pedagogie. București: Didactică și Pedagogică, 1972. 446 p.
23. Stănescu M. Educația fizică și sportul – factori ai procesului de socializare. În: Sesiunea de comunicări științifice martie. București: ANEFS, 2000.
24. Stoian L. Valențele educative ale activităților sportive extracurriculare și forța lor motivațională la copiii din ciclul primar. În: Cultura fizică: probleme științifice ale învățământului și sportului. Conferința Științifică Internațională a Doctoranzilor. Chișinău: USEFS, 2012, p. 167-171.
25. Șerban M. Jocul sportiv ca dimensiune a socializării în sport. În: Revista Știința Sportului, nr. 3, 1998, p. 19.
26. Weber M. Sociological writings. Bloomsbury Academic, 1994. 324 p.
27. Баллон А. Психическое развитие ребенка / Педагогика. Москва: Просвещение, 2009. 194 с.
28. Гиппенрейтер Ю.Б. Общаться с ребёнком? Как? Москва: Астрель, 2010. 238 с.
29. Забрамная С.Д. Психолого-педагогическая диагностика умственного развития детей. Москва: Просвещение "ВЛАДОС", 2011. 112 с.

ADNOTARE

Dima Loredana-Eugenia „Socializarea copiilor din ciclul primar prin activități extrașcolare sportive”: teză de doctor în științe pedagogice. Chișinău, 2019

Structura tezei: introducere, 3 capitole, concluzii generale și recomandări, bibliografie – 162 surse, 154 pagini, 3 anexe, 40 figuri, 13 tabele. Rezultatele obținute sunt publicate în 8 lucrări științifice.

Cuvinte-cheie: socializare, copii, jocuri de mișcare, tabere la mare, ciclul primar, activități extrașcolare.

Scopul cercetării constă în studierea fenomenului de socializare al copiilor, în fundamentarea teoretică și elaborarea unui model de aplicare a jocurilor de mișcare (la copiii din ciclul primar), în cadrul activităților extrașcolare sportive (organizate în tabere la mare) menite să asigure formarea identității acestora și dezvoltarea lor permanentă prin interacțiunea sa cu planul social al existenței.

Obiectivele cercetării:

1. Studierea teoriei și practicii actuale cu privire la socializarea elevilor din ciclul primar și al activităților extrașcolare.
2. Cercetarea sociologică cu privire la practicarea jocurilor de mișcare la elevii din ciclul primar în cadrul activităților extracurriculare
3. Elaborarea modelului de activități extrașcolare specifice ciclului primar școlar.
4. Argumentarea eficienței utilizării activităților extrașcolare la copii de vârstă 7-10 ani.

Noutatea și originalitatea cercetării constă în elaborarea unor modele eficiente de activități extrașcolare, a specificului acestora ca proces instructiv — educativ în cadrul școlii, în special din punct de vedere teoretic abordat din perspectivă formativ - educativă. Școala este instituția care poate să vizeze atât, cunoștințele și competențele de nivel intelectual, dar și pe cele sociale, de nivel interacțional, a utilizării activităților extrașcolare, care în același timp, reprezintă oportunități în formarea și dezvoltarea personalității.

Problema științifică importantă soluționată rezidă în elaborarea ghidului teoretico-practic (jocuri de mișcare la mare), în selectarea, organizarea, fundamentarea teoretică și experimentală a conținuturilor generatoare de strategii personalizate la elevii din ciclul primar, cu vârsta cuprinsă între 7-10 ani din perspectiva de socializare și a modelului de activități extrașcolare.

Semnificația teoretică constă în elaborarea și argumentarea utilizării activităților extrașcolare destinate ciclului primar în scopul creșterii nivelului de socializare. Copiii, nu se limitează doar la a învăța, ci înlocuiesc, în multe situații, mama sau tatăl în exercitarea unor atribuții, devenind o sursă de forță de muncă. În asemenea situații, aspectul opțional din partea copilului este diminuat la maximum în anumite perioade, timpul liber al unui copil sau adolescent fiind diminuat considerabil; mai mult, este diminuat și timpul afectat pregătirii școlare. De asemenea, copiii trebuie să fie învățați să-și dezvolte atât capacitățile intelectuale, cât și puterea fizică, dezvoltarea fiind rezultatul efortului. Aceste calități și capacități pot fi obținute prin utilizarea activităților extrașcolare sportive, și care pot să-i dirijeze, să le influențeze dezvoltarea, să le realizeze mai ușor și mai frumos obiectivul principal - pregătirea copilului pentru viață.

Valoarea aplicativă a cercetării o reprezintă posibilitățile ample de aplicare și implementare în practica educațională a ciclului primar a activităților extrașcolare ce vor contribui la stimularea personalității elevilor, la dezvoltarea lor fizică și intelectuală, și nu în ultimul rând la educarea lor civică și patriotică.

Implementarea rezultatelor științifice. Rezultatele obținute au fost verificate și implementate în cadrul procesului instructiv-educativ cu elevii din ciclul primar a Școlii cu clasele I-VIII Pecineaga, județul Constanța.

АННОТАЦИЯ

Дима Лоредана-Еужения „Социализация детей начального цикла обучения посредством внешкольных спортивных занятий”: диссертация на соискание ученой степени доктора педагогических наук. Кишинэу, 2019.

Структура диссертации: введение, 3 главы, общие выводы и рекомендации, список литературы – 162 источников, 154 страниц, 3 приложений, 40 рисунков, 13 таблиц. Результаты опубликованы в 8 научных работах.

Ключевые слова: социализация, дети, подвижные игры, прибрежные лагеря, начальный цикл обучения, внешкольные занятия.

Область исследования: педагогика.

Цель исследования состоит в изучении явления социализации детей, в теоретическом обосновании и разработке модели применения подвижных игр (у детей начальных классов), в рамках внешкольных спортивных занятий (организованных в прибрежных лагерях), с целью обеспечить формирование их идентичности и их постоянное развитие посредством взаимодействия с социальным планом существования.

Задачи исследования: 1. Изучение современной теории и практики в области социализации детей начальных классов и внешкольных занятий. 2. Социологическое исследование учеников, младших классов, занимающихся с подвижными играми во внеурочное время. 3. Разработка моделей внешкольных занятий характерных для начального цикла обучения. 4. Обоснование эффективности использования внешкольных занятий с детьми 7-ми – 10-ти летнего возраста.

Новизна и научная оригинальность исследования заключается в разработке эффективных моделей внешкольных занятий, в выявлении специфики воспитательно-образовательного процесса в школе, особенно с теоретической точки зрения, сквозь призму становления и воспитания личности. Школа является тем учебным заведением, в котором можно воспитать как интеллектуальные компетенции и знания, так и социальные, на уровне взаимодействий, использования внешкольных занятий, которые предоставляют в то же время многочисленные возможности образования и развития личности.

Решение важной научной проблемы заключается в составлении теоретико-практического пособия (подвижные игры на море), в отборе, организации определении теоретических и экспериментальных стратегий для учеников младших классов (7-10 лет), что привело к повышению эффективности процесса социализации детей.

Теоретическая значимость работы состоит в разработке и обосновании использования внешкольных занятий для начального цикла обучения с целью повышения уровня социализации детей. Дети не ограничиваются только учёбой, зачастую они заменяют мать и отца в выполнении некоторых обязанностей, становясь источником рабочей силы. В таких случаях опциональный аспект со стороны ребёнка максимально снижается на определенных этапах, а свободное время ребенка или подростка значительно сокращается. Более того, сокращается и время, предназначенное для подготовки к урокам. Также, необходимо обучать детей развивать как свои интеллектуальные способности, так и физическую силу, развитие являясь результатом нагрузки. Эти качества и способности приобретаются с помощью применения внешкольных спортивных занятий, которые могут руководить ими, повлиять на их развитие, способствовать более успешному решению главной задачи – подготовке ребёнка к жизни.

Практическая значимость исследования состоит в широких возможностях применения и внедрения внешкольных занятий в воспитательную практику детей начальных классов, что будет способствовать совершенствованию личности учеников, развитию их физических и интеллектуальных качеств, их патриотическому и гражданскому воспитанию.

Внедрение результатов. Полученные результаты были проверены и внедрены в учебно-воспитательный процесс учащихся начальных классов школы с Печиняга, уезда Констанца.

ANNOTATION

Dima Loredana "*Socialization of primary school children through extracurricular activities*":
doctoral thesis in pedagogical sciences. Chisinau, 2019

Structure of thesis: introduction, 3 chapters, general conclusions and practical recommendations, bibliography - 162 sources, 154 text pages, 3 annexes, 40 figures, 13 tables. The achieved results are published in 8 scientific papers.

Keywords: socialization, children, motion games, sea camps, primary school, extracurricular activities.

The purpose of the research is to study the phenomenon of children socialization, theoretical basis and development of a model for the application of motion games (in primary school children), in extracurricular sport activities (organized in sea camps) designed to ensure the formation of their identity and their continuous development through its interaction with the social existence plan.

Research objectives: 1. Studying the current theory and practice regarding the socialization of pupils in primary and extracurricular activities. 2. Sociological research on the practice of motion games in primary school pupils in extracurricular activities. 3. Elaboration of extracurricular activity models specific to the primary school cycle. 4. Argumentation of the efficiency of using extra school activities in children aged 7-10 years.

The novelty and originality of the research consists in the elaboration of efficient models of extracurricular activities, their specificity as an instructive - educational process within the school, especially from the theoretical point of view approached from the formative - educational perspective. School is the institution that can target intellectual knowledge and skills as well as the interactive social ones, using extracurricular activities, which at the same time represent opportunities for the formation and development of personality.

The important solved scientific problem lies in the elaboration of the theoretical-practical guide (games at the sea), in the selection, organization, theoretical and experimental foundation of personalized strategies generating content for pupils in primary school aged 7-10 years from the socialization perspective and model of extracurricular activities.

The theoretical significance consists in the elaboration and argumentation of using extracurricular activities for the primary cycle in order to increase the level of socialization. Children are not only confined to learning, but in many cases replacing their mother or father in the exercise of duties, becoming a source of workforce. In such situations, the optional aspect of the child is diminished at maximum in certain periods, the free time of a child or adolescent being considerably diminished; moreover, the time spent on school education is also diminished. Also, children must be taught to develop both their intellectual abilities and their physical strength, development being the result of the effort. These qualities and abilities can be achieved through the use of extracurricular sport activities, which can guide them, influence their development and make them easier and more beautiful the main objective - preparing the child for life.

The applicative value of the research is the broad possibilities of applying and implementing in the educational practice of the primary cycle of extracurricular activities that will contribute to the stimulation of pupils personality, to their physical and intellectual development, and not least to their civic and patriotic education.

Implementation of scientific results. The obtained results were verified and implemented in the instructive-educational process with primary school pupils grades I-VIII Pecineaga, Constanta.

DIMA Loredana-Eugenia

**SOCIALIZAREA COPIILOR DIN CICLUL PRIMAR PRIN ACTIVITĂȚI
EXTRAȘCOLARE SPORTIVE**

Specialitatea: 533.04 – Educație fizică, sport, kinetoterapie și recreație

Referatul tezei de doctor în științe pedagogice

Aprobat spre tipar 27.03.2019

Hârtie offset. Tipar offset

Coli de tipar 2,0

Formatul hârtiei 60×84 1/16

Tirajul 30 ex.

Comanda 1

**Universitatea de Stat de Educație Fizică și Sport
MD-2024 Republica Moldova, Chișinău, str. A. Doga, 22**